

**QARABAĞIN
GEYİMLƏRİ**

**KARABAKH
COSTUMES**

“Qarabağın geyimləri” elektron albomu

Karabakh Costumes E-album

Layihənin elmi məsləhətçisi

Akademik Nailə Vəlixanlı

Layihə rəhbəri

Nurəddin Mehdiyev

Mətnin müəllifi və tərtibatçı

Gülzadə Abdulova

İngilis dilinə tərcümə :

Səadət İbrahimova

Səidə Həmzətbəyova

Dizayn

Səbuhi Hüseynov

Fotoqraf

Musa Nəsirov

Academic Consultant

Academician Naila Velikhanli

Project Director

Nuraddin Mehdiyev

Text writing and design

Gulzade Abdulova

English translation

Saadat Ibrahimova

Saida Hamzatbayova

Layout

Sabuhi Huseynov

Photography

Musa Nasirov

Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Virtual Qarabağ” İKT Mərkəzi tərəfindən hazırlanmışdır.
Bakı, 2016. 1000 Tiraj.

Produced by the Virtual Karabakh ICT Centre with financial support from the Ministry of Youth and Sport of the Republic of Azerbaijan.
Baku, 2016. 1000 copies pressed.

© Bütün hüquqlar qorunur. Materiallardan istifadə edərkən istinad vacibdir.
© All rights reserved. When using material from this site link is obligatory.

Ön söz

Azərbaycan Respublikasının qədim tarixə, zəngin ənənələrə malik olan Qarabağ bölgəsi müstəqil tarixi- coğrafi, etnik- mədəni və tarixi- etnoqrafik bölgə kimi özünün məhəlli - lokal xüsusiyyətləri, mədəniyyət və məişət tərzinin özünəməxsusluğuna görə digər tarixi- etnoqrafik bölgələrimiz arasında xüsusi yer tutur. Zəngin mədəni irsə sahiblik edən Qarabağ Azərbaycan, eləcə də ümumdünya mədəniyyətinə bir çox ümumbəşəri dəyərlər bəxş etmişdir. Bu sırada özünəməxsus yer tutan zəngin maddi-mədəni dəyərlərdən biri də Qarabağ geyimləridir. XVIII əsrdən etibarən Qarabağ geyim mədəniyyətində baş verən yeniliklərə öz imzasını atmış, bölgəyə xas nümunələr yaranıb biçimlənmişdir. Qarabağın mərkəzi Şuşa şəhəri XIX-XX əsrin əvvəllərində özünün qızıl dövrünə qədəm qoyan Azərbaycan geyim mədəniyyətinin dəb mərkəzinə çevrilmişdir. “Qarabağ arxalıqları”, “Qala başmağı”, “Qarabağ papağı” kimi istilahlara yaranması məhz bu dövrə aiddir.

Belə bir zəngin mədəni irsin qorunması, onun gələcək nəsillərə sağlam şəkildə çatdırılması, yad əllərə düşməsinin qarşısını alınması zəruri mədəni fəaliyyətlərdəndir. Bu yolda ən mühüm addımlardan biri gələcəyimiz olan gənclərə milli geyimlərin düzgün təbliğindən ibarətdir. Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə “Virtual Qarabağ” İnformasiya – Kommunikasiya Texnologiyaları mərkəzinin həyata keçirdiyi “Qarabağın geyimləri” elektron albomunun yaradılması adlı layihə də məhz bu vacib məqsədə xidmət edir.

Albomda yer alan geyim nümunələri Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondlarında qorunur.

Gülzadə Abdulova
Tarix üzrə fəlsəfə doktoru

Foreword

The Karabakh region of Republic Azerbaijan is a region of ancient history and rich tradition. It ranks high among our other historico-ethnographic regions as an independent historico-geographic, ethnic-cultural and historico-ethnographic region for its local characteristics, culture and unique social life. The richness of Karabakh's cultural heritage has contributed global human values to the culture not only of Azerbaijan, but to that of the whole world. One of the outstanding values of its tangible cultural values, lies in the costumes of Karabakh. The region has been contributing to innovation in clothing culture and producing its own specific designs since the 18th century. The, city of Shusha, central to Karabakh, became a fashion centre of an Azerbaijani clothing culture that enjoyed golden ages in the 19th and early 20th centuries. Terms like 'short Karabakh arkhaliq', 'Gala shoes' and 'Karabakh hats' all date from that period.

Preserving such a wealthy legacy, passing it on securely to future generations and preserving it from mistreatment are crucial cultural activities. Important too is the accurate presentation of national costume to the rising generations who are our future. The project to develop the Karabakh Costumes e-album by the Virtual Karabakh Information Communication Technologies Centre, with support from the Ministry of Youth and Sports of the Republic of Azerbaijan, serves precisely this purpose.

All the costumes presented in the album are held in the collection of the Azerbaijan National History Museum.

Gulzade Abdulova
Ph.D. History

KÖYNƏKLƏR / KOYNEK (SHIRT)

Köynəklər belə qədər biçilib-tikilir, qolları yelpazəli, bəzi hallarda büzməli-manjetli, yaxası sinə altına qədər açıq olurdu. Köynəklər boğaz altında bir ilgək-düymə ilə bağlanırdı. XIX əsrin sonlarından etibarən “noqay yaxa” adlanan boyundurqlu köynəklər dəbə gəlmişdir. Köynəklərin yaxası müxtəlif tikmə bəzəklərlə bəzədilir, gümüş və qızıl pullara tutulurdu.

Koyneks were sewn from simple fabrics till the waist, and had loose, strait sleeves, sometimes with gathered cuffs, open cut neckline. The shirt had a button on its neck. By the end of the 19th century shirts called “nogay yaha” with straight point collars came into fashion. The neck, collar of the shirt was banded with galloon and decorated with embroidery, edged with silver and gold coins.

Köynek. XIX əsrin sonları
Zərxərə, bafta

Bədən uzunluğu: 46 sm
Qol uzunluğu: 48 sm
Eni: 140 sm

İnventar sayı: EF 3366

Koynek. Late 19th century
Brocade, gallon

Body length: 46 cm
Sleeve length: 48 cm
Width: 140 cm

Inventar number: EF 3366

Köynək. XX əsrin əvvəlləri
Qanovuz, sərmə, bafta

Bədən uzunluğu: 51 sm
Qol uzunluğu: 53 sm
Eni: 150 sm

İnventar sayı: EF 8853

Koynek. Early 20th century
Brocade, sarma, handmade lace

Body length: 51 cm
Sleeve length: 53 cm
Width: 150 cm

Inventar number: EF 8853

Köynək. XX əsrin əvvəlləri
Qanovuz

Bədən uzunluğu: 55 sm
Qol uzunluğu: 138 sm
Eni: 54 sm

İnventar sayı: EF 5273

Koynek. Early 20th century
Taffeta

Body length: 55 sm
Sleeve length: 138 sm
Width: 54 sm

Inventar number: EF 5273

Köynək. XX əsrin əvvəlləri
Qanovuz

Bədən uzunluğu: 36 sm
Qol uzunluğu: 52,5 sm
Eni: 124 sm

İnventar sayı: EF 5886

Koynek. Early 20th century
Taffeta

Body length: 36 sm
Sleeve length: 52,5 sm
Width: 124 sm

Inventar number: EF 5886

Koynek. XIX əsrin sonları

Qanovuz, sərmə, bafta

Bədən uzunluğu: 48 sm
Qol uzunluğu: 63 sm
Eni: 132 sm

İnventar sayı: EF 8855

Koynek. Late 19th century

Brocade, sarma, handmade lace

Body length: 48 sm
Sleeve length: 63 sm
Width: 132 sm

Inventar number: EF 8855

NİMTƏNƏLƏR / NİMTENE

Azərbaycanda geniş yayılmış ənənəvi qadın geyimlərindən biri nimtənə(mintənə) olmuşdur. Nimtənə çəpkənlə tipoloji cəhətdən eynilik təşkil edir. Bir-birindən xırda detallarla fərqlənən bu geyimlər tikildikləri parçalara uyğun ad mənsubiyyəti əldə etmişlər. Nimtənə geyim tipinin eyniadlı parçadan tikildiyi və bu parçanın Azərbaycana Orta Asiyadan və İrandan gətirildiyi məlumdur. Bu geyimlər Türkiyədə "miltan", "mintan", "mintana" adlandırılır. Sözügedən geyim tipi farslara aid ad mənsubiyyətini qoruyub saxlasa da, biçim tərzı və tikiş texnologiyasına görə sırf türk etnik-mədəni mühitinə məxsus geyim tipi olmuşdur. O, əvvəlcə uzunətək olmuş, XVIII-XIX əsrlərdə ətəyi kəsilərək belə qədər gödəldilmişdir. Nimtənə Qarabağda XIX əsrin sonlarına qədər istifadə olunmuşdur.

Amongst women's traditional clothing of Azerbaijan was widespread nimtene (mintene). Nimtene was cut in the same form as chapkan and in comparison it can indicate typological similarities with that type of clothing. This clothing differed from each other with small details. The name of cloth was mainly associated with choose of fabric used for sewing from which this cloth takes its name. Nimtene clothing was sewn from fabric with the same name and it is known, this textile had been brought to Azerbaijan from Middle Asia and Iran. This upper garment is called in Turkey "miltan", "mintana", "tunic". Notwithstanding this type of upper clothes had preserved its persian name, but the cut, design and sewing technology is solely typical and common for turkic ethnic cultural identity. It was first long-lapped, afterwards, in the 18th and 19th centuries it was shortened and cut to the waist. Nimtene was used in Karabakh throughout the end of the 19th century.

Nimtəne. XIX əsr

Məxmər, satin, şahpəsənd, bafta

Bədən uzunluğu: 46,5 sm

Qol uzunluğu: 51 sm

Eni: 80 sm

İnventar sayı: EF 1645

Nimtene.19th century

Velvet, satin, faille, galloon

Body length: 46,5 cm

Sleeve length: 51 cm

Width: 80 cm

Inventar number: EF 1645

Nimtəne. XIX əsr

Tirmə, ipək

Bədən uzunluğu: 48 sm

Qol uzunluğu: 53 sm

Eni: 80 sm

İnventar sayı: EF 3822

Nimtene.19th century

Tirma, silk

Body length: 48 cm

Sleeve length: 53 cm

Width: 80 cm

Inventar number: EF 3822

Nimtənə. XIX əsr
Məxmər, satin, güləbətın, qıvrım

Bədən uzunluğu: 51 sm
Qol uzunluğu: 53 sm
Eni: 90 sm

İnventar sayı: EF 8788

Nimtene.19th century
Velvet, satin, gulabatin, twisted fabric

Body length: 51 cm
Sleeve length: 53 cm
Width: 90 cm

Inventar number: EF 8788

ÇƏPKƏNLƏR / CHAPKAN (UPPER GARMENT)

XIX-XX əsrin əvvəllərinə qədər xalqın istifadəsində olan, türk etnik-mədəni mühitində yaranıb-biçimlənən, qadın-kişili hər kəs tərəfindən geyilən çəpkən türk xalqlarının ortaq milli-mənəvi və maddi dəyərlərə sahiblik etdiyini göstərən əsas maddi faktlardan biridir. Bu geyim tipi, formasında və biçim üslubunda, həmçinin dekorativ-texnoloji bəzək səciyyəsində fərqliliyi nəzərə almasaq, tipoloji cəhətdən türk xalqları arasında geniş yayılan eyniadlı geyimin müxtəlif variantıdır.

Qarabağ çəpkənlərinin uzunluğu 43sm-dən 57sm-ə qədər ola bilər. Şamaxı və Bakı çəpkənlərindən bədənin uzunluğuna və çapıqlarının formasına görə fərqlənir. Adətən çəpkənin yaxası açıq formada saxlanılır. Bəzi hallarda yaxanın hər iki tərəfinə paralel olaraq çarpaz tikilir, ipək ip həmin çarpazlardan çalın-çarpaz keçirilərək tarım çəkilib bağlanır.

Chapkan was widely used amongst population until the early 19th-20th centuries. Chapkan was worn by men and women, the cut and design of this clothing mainly reflect the national peculiarities and its belong to Turkic nations ethnic attributes. Thus, clothes are the result of material and moral culture of Turkic people with cultural community of ownership which owned common tangible values. This type of clothing with its design and the cut technique as well as decorative pattern were very typical for Turkic people and widespread amongst them. The length of Karabakh chapkans can be varied from 43 cm to 57 cm. Shamakhi and Baku chapkans are distinguished by the body length and some features in form. Chapkan usually had open cut collar. The collar of chapkan, the borders of slits, laps were decorated with bands and other gallons, gold and silver that were used as a tie.

Çəpkən. XIX əsrin sonları

Tirmə, qanovuz, şahpəsənd, bafta, metal

Uzunluğu: 61,5 sm

Qol uzunluğu: 76 sm

Eni: 72 sm

Kəbirlinskilərə məxsus

İnventar sayı: EF 1713

Chapkan. Late 19th century

Taffeta, faille, galloon, metal

Length: 61,5 cm

Width: 72 cm

Sleeve length: 76 cm

Belongings of Kabirlinski

İnventar number: EF 1713

Çəpkən . XIX əsrin sonları

Zərxara, çit, zərbafta

Uzunluğu: 61 sm

Qol uzunluğu: 67 sm

Eni: 72 sm

Kəbirlinskilərə məxsus

İnventar sayı: EF 1721

Chapkan. Late 19th century

Brocado, calico, zarbafta

Length: 61 cm

Width: 67 cm

Sleeve length: 72 cm

Belongings of Kabirlinski

İnventar number: EF 1721

Çəpkən. XIX əsr

Kəmxa, qanovuz, sərmə, bafta

Uzunluğu: 55,5 sm

Qol uzunluğu: 83 sm

Eni: 76 sm

İnventar sayı: EF 3641

Chapkan. 19th century

Kamha, taffeta, sarma, galloon

Length: 55,5 cm

Sleeve length: 83 cm

Width: 76 cm

Inventar number: EF 3641

Çəpkən. XX əsrin əvvəli

Məxmər, bafta, sərmə, satin, metal, füzə

Uzunluğu: 57 sm

Qol uzunluğu: 35,5 sm

Eni: 72 sm

İnventar sayı: EF 4231

Chapkan. Early 20th century

Velvet, galloon, sarma, satin, metal, turquoise

Length: 57 cm

Sleeve length: 35 cm

Width: 72 cm

Inventar number: EF 4231

ARXALIQ / ARKHALIG

Arxalıqlar XIX əsrin sonlarından etibarən geniş dəbdə olmuşdur. Qarabağ arxalıqlarını digər bölgələrin eyni adlı geyim tiplərindən üç əlamət ayırır: yaxasının buta və ya oval (oyma) formalı olması, qatlama ətəyi və nilufər qolları. Arxalıqlar XX əsrin ortalarına qədər xalqın istifadəsində olmuşdur.

By the end of the 19th century, arkhaligs had become widespread and popular. The cut of arkhalig differed from region to region, in comparison to Karabakh arkhalig, it was distinguished from similar clothing type of other regions by some of the features: it had buta-shaped or oval (trimmed) neckline cut, hemmed line and sleeves in the form of the tulip. Such arkhaligs were used by people being in the fashion until the mid-20th century.

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri
Zərxara, çit, plastik, metal

Bədən uzunluğu: 35 sm
Əmək qırçını: 9 sm
Yaxa qırçını: 1,2 sm
Qol uzunluğu: 44 sm
Qol qırçını: 10 sm
Eni: 64 sm

İnventar sayı: EF 1601

Arkhalig. Early 20th century
Brocade (a rich fabric woven with a raised design)
cotton, plastic

Body length: 35 cm
Gathers in lower part of the waist: 9 cm
Open-cut collar with gathers: 1,2 cm
Sleeve length: 44 cm
Gathers: 10 cm
Width: 64 cm

İnventar number: EF 1601

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri

İpək, çit, qaragöz bafta

Bədən uzunluğu:	36 sm
Əmək qırçını:	12 sm
Yaxa qırçını:	1,3 sm
Qol uzunluğu:	43 sm
Qol qırçını:	10,5 sm
Eni:	68 sm

İnventar sayı: EF 3303

Arkhalig. Early 20th century

Silk, calico, garagez galloon (braid lace)

Body length:	36 cm
Gathers in lower part of the waist:	12 cm
Open-cut collar with gathers:	1,3 cm
Sleeve length:	43 cm
Gathers:	10,5 cm
Width:	68 cm

İnventar number: EF 3303

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri

Reps, çit

Bədən uzunluğu: 34 sm

Ətək qırçını: 8 sm

Qol uzunluğu: 58 sm

Eni: 78 sm

İnventar sayı: EF 2288

Arxalıq. Early 20th century

Rep, calico

Body length: 34 cm

Lap with gathers: 8 cm

Sleeve length: 58 cm

Width: 78 cm

İnventar number: EF 2288

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri

*Xara, ipək, qaragöz
bafta*

Bədən uzunluğu:	33 sm
Ətək qırçını:	8 sm
Qol uzunluğu:	37 sm
Eni:	67 sm

Cavanşir Maya xanıma məxsus

Inventar sayı: EF 3365

Arxalıq. Early 20th century

Moire, silk, qaragez galloon

Body length:	33 cm
Lap with gathers:	8 cm
Sleeve length:	37 cm
Gathers:	9 cm
Width:	67 cm

Javanshir Maya khanum

Inventar number: EF 3365

Arxalıq. XIX əsrin sonu

Tirmə, satin, sərmə, şahpəsənd, metal

Bədən uzunluğu: 31 sm

Ətək qırçını: 22 sm

Qol uzunluğu: 25 sm

Eni: 68 sm

İnventar sayı: EF 3639

Arxalıq. Late 19th century

Tirma (a thick hand-woven woolen fabric), satin, faille, taffeta, sarma (different kinds of galloon), shapsand (prepared at home or at master's manufactory), metal

Body length: 31 cm

Gathers in lower part of the waist: 22 cm

Sleeve length: 25 cm

Width: 68 cm

Inventar number: EF 3639

Arxalıq. XIX əsrin sonu

Zərxara, ipək, məxmər, güləbətın

Bədən uzunluğu: 32 sm
Ətək qırçını: 18 sm
Qol uzunluğu: 51 sm
Eni: 80 sm

Xurşud Banu Natəvana məxsus

İnventar sayı: EF 3475

Arkhalig. Late 19th century

Brocade, silk, velvet, gulabatin

Body length: 32 cm
Lap with gathers: 18 cm
Sleeve length: 51 cm
Width: 80 cm

Khurshud Banu Natavan's

Inventar number: EF 3475

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri
Xara, çit

Bədən uzunluğu:	38 sm
Ətək qırçını:	8 sm
Yaxa qırçını:	2 sm
Qol uzunluğu:	40 sm
Qol qırçını:	8 sm
Eni:	68 sm

İnventar sayı: EF 4739

Arkhalig. Early 20th century
Moire, calico

Body length:	38 cm
Gathers in lower part of the waist:	8 cm
Open-cut collar with gathers:	2 cm
Sleeve length:	40 cm
Gathers:	8 cm
Width:	68 cm

Inventar number: EF 4739

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri

Xara, çit

Bədən uzunluğu:	39 sm
Ətək qırçını:	9 sm
Yaxa qırçını:	5,5 sm
Qol uzunluğu:	35 sm
Qol qırçını:	15 sm
Eni:	79 sm

İnventar sayı: EF 5134

Arkhalig. Early 20th century

Moire, calico

Body length:	39 cm
Gathers in lower part of the waist:	9 cm
Open-cut collar with gathers:	2,5 cm
Sleeve length:	35 cm
Gathers:	15 cm
Width:	79 cm

Inventar number: EF 5134

Arxalıq. XIX əsrin sonu
Zərxara, çit

Bədən uzunluğu:	34 sm
Ətək qırçını:	12 sm
Yaxa qırçını:	2 sm
Qol uzunluğu:	34 sm
Qol qırçını:	12 sm
Eni:	70 sm

İnventar sayı: EF 5808

Arkhalig. Late 19th century
Brocade, calico

Body length:	34 cm
Gathers in lower part of the waist:	12 cm
Open-cut collar with gathers:	2 cm
Sleeve length:	34 cm
Gathers:	12 cm
Width:	70 cm

Inventar number: EF 5808

Arxalıq. XIX əsrin sonu
Atlas, çit, güləbətın

Bədən uzunluğu: 34 sm
Ətək qırçını: 15,5 sm
Qol uzunluğu: 50 sm
Qol qırçını: 2,5 sm
Eni: 76 sm

İnventar sayı: EF 6675

Arxalıq. Late 19th century
Satin, calico, gulabatin

Body length: 34 cm
Gathers in lower part of the waist: 15,5 cm
Sleeve length: 50 cm
Gathers: 2,5 cm
Width: 76 cm

Inventar number: EF 6675

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri
Pamıq, satin, sərmə, bafta

Bədən uzunluğu:	33 sm
Əmək qırçını:	17,5 sm
Yaxa qırçını:	2 sm
Qol uzunluğu:	48 sm
Qol qırçını:	4,5 sm
Eni:	78 sm

inventar sayı: EF 7521

Arkhalig. Early 20th century
Cotton, satin, sarma, galloon

Body length:	33 cm
Gathers in lower part of the waist:	17,5 cm
Open-cut collar with gathers:	2 cm
Sleeve length:	48 cm
Gathers:	4,5 cm
Width:	78 cm

inventar number: EF 7521

Arxalıq. XIX əsr
Məxmər, ipək, çit, garagöz bafta

Bədən uzunluğu:	40 sm
Ətək qırçını:	12 sm
Yaxa qırçını:	2 sm
Qol uzunluğu:	45 sm
Qol qırçını:	4 sm
Eni:	80 sm

İnventar sayı: EF 8273

Arkhalig. 19th century
Velvet, silk, calico, garagez galloon

Body length:	40 cm
Gathers in lower part of the waist:	12 cm
Open-cut collar with gathers:	2 cm
Sleeve length:	45 cm
Gathers:	4 cm
Width:	80 cm

Inventar number: EF 8273

TUMANLAR / TUMANS

(SEVERAL SKIRTS WORN ON TOP OF ONE ANOTHER)

Qadın tumanları xalq arasında "taxtalı tuman" adlanırdı. Tumanlar parçanın eninə əsasən 5-10 taxtadan ibarət tikilir, nəticədə tumanın eni 3-5 metrə çatırdı. Tumanlar ənənəvi xalq geyimlərinin yeganə növüdür ki, xırda dəyişikliklərlə bu gün də əhalinin yaşlı təbəqəsi tərəfindən istifadə olunmaqdadır.

Woman's tuman is popularly known as "layered skirt". Depending on fabric width, the skirts were generally sewn from five –ten fabric layers, and as a result of this sewing technique it reached in width three and five meters. Tumans are the only traditional clothing type that had little changes in fashion and still are being used amongst old generation.

Tuman
Xara, çit, qaragöz bafta

Uzunluğu: 101 sm
Eni: 8 taxta (432 sm)

İnventar sayı: EF 1586

Tuman
Moire, calico, garagez galloon

Length : 101 cm
Width: 8 fabric pieces (432 cm)

Inventar number: EF 1586

Tuman
Zərxara, çit, qaragöz bafta

Uzunluğu : 100 sm
Eni: 8 taxta (432 sm)

İnventar sayı: EF 1600

Tuman
Brocade, calico, garagez galloon

Length : 100 cm
Width: 8 fabric pieces (432 cm)

Inventar number: EF 1600

Tuman. XX əsrin əvvəlləri
Xara, çit

Uzunluğu: 101 sm
Eni: 8 taxta (1 taxta 56 sm)

İnventar sayı: EF 2287

Tuman. Early 20th century
Watered silk, calico

Length : 101 cm
Width: 8 fabric pieces (1 piece 56 cm)

İnventar number: EF 2287

Tuman. XX əsrin əvvəlləri
Zərxara, çit, tirmə, şahpəsənd

Uzunluğu: 80 sm
Eni: 8 taxta (1 taxta 50 sm)

İnventar sayı: EF 1720

Tuman. Early 20th century
Brocade, calico, tirma, faille

Length : 80 cm
Width: 8 fabric pieces (1 piece 54 cm)

İnventar number: EF 1720

Tuman. XIX əsrin sonu
Xara

Uzunluğu : 101 sm
Eni: 8 taxa (54 sm)

İnventar sayı: EF 3230

Tuman. Late 19th century
Watered silk

Length : 101 sm
Width: 8 fabric pieces (54 cm)

Inventar number: EF 3230

Tuman. XX əsrin əvvəlləri
Xara

Uzunluğu : 98 sm
Eni: 10 taxta (55 sm)

İnventar sayı: EF 3364

Tuman. Early 20th century
Watered silk, garagez galloon

Length : 98 sm
Width: 10 fabric pieces (55 cm)

Inventar number: EF 3364

Tuman. XIX əsrin sonları

Atlas, tirmə, qanovuz, şahpəsənd, qaragöz bafta

Uzunluğu : 92,5 sm

Eni: 4 taxta (120 sm)

İnventar sayı: EF 4018

Tuman. Late 19th century

Satin, tirma, taffeta, faille, garagez galloon

Length: 92,5 cm

Width: 4 fabric pieces (120 cm)

Inventar number: EF 4018

Tuman. XIX əsrin sonları

Qaz, ipək

Uzunluğu : 85 sm

Eni: 10 taxta (1 taxta 38 sm)

İnventar sayı: EF 3477

Tuman. Late 19th century

Gauze, silk

Length: 85 cm

Width: 10 fabric pieces (1 piece 38 cm)

Inventar number: EF 3477

Tuman. XX əsrin əvvəlləri
Məxmər

Uzunluğu : 100 sm
Eni: 2 taxta (1 taxta 54 sm)

İnventar sayı: EF 8258

Tuman. Early 20th century
Velvet

Length : 100 sm
Width: 2 fabric pieces (1 piece 54 cm)

Inventory number: EF 8258

Tuman. XIX əsrin sonları
Məxmər, ipək, satin, qanovuz, zərbafta, sərmə

Uzunluğu : 92 sm
Eni: 12 taxta (1 taxta 46 sm)

İnventar sayı: EF 8863

Tuman. Late 19th century
Velvet, silk, satin, taffeta, zərbafta (woven in gold, brocade), sarma

Length : 92 sm
Width: 12 fabric pieces (1 piece 46 cm)

Inventory number: EF 8863

Tuman. XIX əsrin sonları
Tirmə, zərxara, bafta, sərmə

Uzunluğu : 86 sm
Eni: 12 taxta (1 taxta 46 sm)

İnventar sayı: EF 8961

Tuman. Late 19th century
Tirma, brocade, galloon (using braid or lace trims), sarma

Length : 86 sm
Width: 12 fabric pieces (1 piece 46 cm)

Inventar number: EF 8961

Tuman. XIX əsrin sonları
Qaz, ipək

Uzunluğu : 100 sm
Eni: 10 taxta (1 taxta 38 sm)

İnventar sayı: EF 3476

Tuman. Late 19th century
Gauze, silk

Length : 100 sm
Width: 10 fabric pieces (1 piece 38 cm)

Inventar number: EF 3476

Tuman
Məxmər

Uzunluğu : 96 sm

İnventar sayı: EF 9776

Tuman
Velvet

Length : 96 sm

Inventar number: EF 9776

TUMANBAĞILAR / TUMAN WAISTBANDS (GIRDLE)

Tumanların, şalvarların, eləcə də, alt geyimlərinin beldə saxlanmasını təmin etmək üçün tumanbağılardan istifadə olunmuşdur. Tumanbağılar rəngbərəng ipək (keci) saplardan xüsusi dəzgahlarda toxunur, ucları güləbətın qotazlarla tərtibləndirdi.

Tuman girdles (a belt or a cord, a band of material encircling and fitting the waist of a garment) worn round the waist and served to keep tumans, trousers as well as undergarments tight enough that they wouldn't fall down. Tuman girdle was weaved of colored silk thread on a special loom (weaving machine) and had pompons made of gold and silver threads at both tips.

Tumanbağı.XIX əsrin sonu

İpək, güləbətın

Uzunluğu: 145 sm

İnventar sayı: EF 2215

Tuman waistbands. Late 19th century

Silk, gulabatin (golden or silver embroidery)

Length: 145 sm

İnventar sayı: EF 2215

Tumanbağı.XIX əsrin sonu
İpək, güləbətın

Uzunluđu: 150 sm

İnventar sayı: EF 9040

Tuman waistbands. Late 19th century
Silk, gulabatin (golden or silver embroidery)

Length: 150 sm

İnventar sayı: EF 9040

KÜRDÜLƏR / KURDU

Mövsümi səciyyəli üst geyim növlərindən ən başlıcası olan “kürdü”(“eşmək”, “bədəncə”, “can arxalığı”) Qarabağda geniş yayılmışdı. Kürdü dirşeyə qədər qollu və qolsuz tikilirdi. O məxmər, tirmə kimi qalın parçalardan, bəzi hallarda isə aşılانmış qoyun dərisindən yunlu tərəfi içəriyə olmaqla ərşeyə gətirilirdi. Kürdü eynilə çəpkən kimi tikilir, çəpkəndən yalnız içinin döşəməsinin qalınlığı, bəzi hallarda içinə quzu dərisindən astar tikilməsi, qolsuz olması, yaxa kəsiyi, qol dibi və ətəyinə samur dərisindən xəz tutulması ilə fərqlənirdi. Kürdü XX əsrin 70-ci illərinə qədər Qarabağın ayrı-ayrı kəndlərində yaşlı nəslin geyim dəstində qorunub saxlanmışdır.

Kurdu was a type of seasonal body-warmer clothing (“eshmek” is a warm garment made of fur with the pile on inside and finished with fabric, “badanja”, “djan arkhalig”) was widely spread in Karabakh. The kurdu was women’s jacket with elbow-length sleeves and also sleeveless . It was often made from heavy fabrics such as velvet and tirma and made with fur or pile on the inside and was finished off on the outside with fabric. The kurdu was cut in the same form as chapkan, and only differed from chapkan with inside trimming, it was sewn sometimes from sheep’s skin, sleeveless, usually padded or fur-lined, open cut collar , hems were decorated with sable fur. Kurdu was included and remained in traditional set of clothing of old generation from various villages of Karabakh until the mid-20th century.

Kürdü. XIX əsrin sonları

Tirmə, satin, samur xəzi, pambıq, məxmər, bafta

Uzunluğu: 51 sm

Eni: 88 sm

İnventar sayı: EF 2056

Kurdu. Late 19th century

Tirma, satin, sable fur, cotton, velvet, galloon

Length: 51 sm

Width: 88 sm

Inventar number: EF 2056

Kürdü. XIX əsrin sonları

Tirmə, satin, samur xəzi, pambıq

Uzunluğu: 50 sm

Eni: 80 sm

İnventar sayı: EF 3990

Kurdu. Late 19th century

Tirma, satin, sable fur, cotton

Length: 50 sm

Width: 80 sm

Inventar number: EF 3990

Kürdü. XIX əsrin sonları

Tirma, çit, bafta, şahpəsənd, sərmə

Uzunluğu: 45 sm

Eni: 88 sm

İnventar sayı: EF 5215

Kurdu. Late 19th century

Tirma, satin, sable fur

Length: 45 sm

Width: 88 sm

Inventar number: EF 5215

Kürdü. XIX əsrin sonları

Tirmə, qanovuz, pambıq, samur xəzi, bafta

Uzunluğu: 48 sm

Eni: 76 sm

İnventar sayı: EF 5880

Kurdu. Late 19th century

Taffeta, cotton, sable fur, galloon

Length: 48 sm

Width: 76 sm

Inventar number: EF 5880

Kürdü

Tirmə, qanovuz, pambıq, samur xəzi, qaragöz bafta

Uzunluğu: 51 sm

Eni: 76 sm

Inventar sayı: 5881

Kurdu

Tirma, taffeta, cotton, sable fur, qaragez galloon

Length: 51 sm

Width: 76 sm

Inventar number: EF 5881

Kürdü

Zərxara, bez, pambıq, qaragözbafta

Vaxtilə Xurşud Banu Natevanın anası tikərək qonşusu Məhluqə xanıma hədiyyə etmişdir. Sonralar Məhluqə xanımın nəvəsi Bərdə şəhər 6 saylı məktəbin direktoru Sevda Yusifova kürdünü məktəbin muzeyinə bağışlamışdır. Məktəbin müəllimi, muzeyin təşkilatçısı Xeyrulla Ələkbərov isə kürdünün mühafizəsinin muzey qaydalarına uyğun təşkilini təmin etmək məqsədilə onu Bərdə rayon tarix diyarşünaslıq muzeyinə təhvil vermişdir.

Inventar sayı: 301

Kurdu

Brocade, coarse calico, cotton, qaragez galloon

It was sewn by Khurshud Banu Natavan's mother long time ago and afterwards was gifted to their neighbor Mahluga khanum. After a while, Mahluga khanum's granddaughter presented this kurdu to Sevda Yusifova- director of secondary school N6, in Barda city. School teacher Kheyrolla Alakbarov in order to ensure preservation and safeguarding of kurdu, handed it over to local history museum in Barda.

Inventar number: 315

BAŞ GEYİMLƏRİ / HEAD-DRESSES

Baş geyimləri örtmə və geymə(qoyma) olmaqla iki qrupa ayrılır. Qoyma baş geyimlərinə tac, təsək, çutqu, araqçın, dinqə daxildir. Qadın araqçınları kişi araqçınlarına nisbətən gödək olub, başda telbasan rolunu oynayır, eyni zamanda kələğayının başdan sürüşüb düşməsinin qarşısını alırdı.

Örtmə baş geyimlərinə kələğayı, örpək, çarqat, eləcə də rübənd, çarşab, duvaq, ləçək, çalma, qıyqac və s. aid idi.

Head-dresses are divided into two groups: first one that was used to cover the head, and the second type of headgear was used to be worn. Taj, tesek, chutgu, arakchin, dinge were used as headgear decorations. Alike the men's arakchin, women's one was relatively smaller, and played the role of hairpin at the same time in order to prevent kalagai from slipping down from the hair. Cloth covering head-dresses included kalagai (head scarf), orpek, chargat as well as ruband (a light scarf or veil covering the face), charshab, duvag, lechek, chalma, giygaj and etc.

Duvaq (zərbürüncək).XIX əsrin sonu
Qaz-qazı

Ölçüsü: 130 x 102 sm

İnventar sayı: EF 5817

Duvaq (light fabric). Late 19th century
Gauze

Dimension: 130 x 102 cm

İnventar number: EF 5817

Örpək. XX əsrin əvvəlləri
Zərxara, güləbatın

Ölçüsü: 125 x 110 sm

İnventar sayı: EF 6665

Orpek. Early 20th century
brocade, gulebatın

Dimension: 125 x 110 cm

İnventar number: EF 6665

Düşbərə örpək. XX əsrin əvvəlləri
İpək

Ölçüsü: 125 x 110 sm

İnventar sayı: EF 6666

Orpek. Early 20th century
Silk

Dimension: 125 x 110 cm

İnventar number: EF 6666

Düşbərə örpək. XX əsrin əvvəlləri
İpək

Ölçüsü: 135 x 135 sm

İnventar sayı: EF 6667

Orpek. Early 20th century
Silk

Dimension: 135 x 135 cm

İnventar number: EF 6667

Duvaq. XIX əsrin sonu
Qaz-qazı

Ölçüsü: 101 x 96 sm

İnventar sayı: EF 8399

Duvag. Late 19th century
Gauze

Dimension: 101 x 96 cm

İnventar number: EF 8399

Kəlağayı. XX əsr
İpək

Ölçüsü: 150 x 150 sm

İnventar sayı: EF 9152

Kalagayi. Late 19th century
Silk

Dimension: 150 x 150 cm

Inventar number: EF 9152

Örpək. XX əsrin əvvəlləri
Naz-nazi

Ölçüsü: 153 x 153 sm

İnventar sayı: EF 8403

Orpek. Early 20th century
Naz-nazi

Dimension: 153 x 153 cm

Inventar number: EF 8403

AYAQ GEYİMLƏRİ / FOOTWEAR

Ənənəvi ayaq geyimləri corab, badiş, çarıq, başmaq, çust, məst, uzunboğaz və yarımboğaz çəkmə və s-dən ibarət olmuşdur.

Ən geniş yayılmış ayaq geyimi corablardır. Qış corabları bəzən dizə qədər, əksər hallarda isə dizdən bir qarış aşağıyadək toxunurdu. Yay corabları nisbətən gödək olub, topuğu örtürdü. Barama istehsalının geniş yayıldığı bölgələrdə, xüsusən Qarabağda yay aylarında “keci corablar” da geyilirdi.

XIX əsrdə daha xarakterik ayaq geyimi növü başmaq olmuşdur. Arxası açıq, hündür dabanlı, pəncə üstü müxtəlif rəngli müşkü və tumacdan, altlığı isə aşılانmış göndən hazırlanan kişi və qadın başmaqları eyni formaya malik olub, yalnız ölçüsünə və bəzək tərtibatına görə fərqlənirdi. Qadın başmaqları, ayaqda gözəl görünsün deyə, təkəldüz, güləbətın, muncuq tikmə ilə, bəzənsə, qızıl və gümüşdən kəsilmiş çaxmapileklərlə bəzədilirdi.

Traditional footwear included jorabs, badish, charyg (made of raw skin), bashmags, high –boots without heels, (sometimes with low heel made of the soft leather), chust, masr and half knee high boots, etc.

Jorabs were the most widespread footwear. Winter woolen weaved jorabs were usually till the knee and socks that end just a little bit below the knee. Summer jorabs were relatively little higher, covering the ankles. Moreover, in many regions, especially in Karabakh, where silkworm breeding (sericulture) was developed and widely spread, people wore socks made from goat’s wool in summer season.

Bashmags were the most popular and traditional shoes used in the 19th century. Women’s and men’s shoes had very similar and common design with an open back, high heel, had fancywork on them, made of the soft leather, women shoes in some cases looked like that of the men, but being more delicate and decorated with beautiful designs. To make women more attractive in her entire look wearing bashmags, the women’s shoes were thoroughly covered with designed silver cloth inside and outside of it, and decorated with gold and silver thread embroidery, and beads.

Başmaq. XIX əsr

Dəri, bez, dəmir. Muncuq tikmə. Xurşud Banu Natəvana məxsus

Uzunluğu: 23 sm

İnventar sayı: EF 3347

Bashmaq. 19th century

Leather, coarse calico, iron. Embroidered, decorated with beads. Belongings of Khurshud Banu Natavan

Length: 23 cm

Inventory number: EF 3347

Başmaq. XIX əsr

Dəri, bez, dəmir. Muncuq tikmə. Xurşud Banu Natəvana məxsus

Uzunluğu: 23 sm

İnventar sayı: EF 4382

Bashmaq. 19th century

Leather, coarse calico, iron. Decorated with beads. Belongings of Khurshud Banu Natavan

Length: 23 cm

Inventory number: EF 4382

Başmaq. XX əsrin əvvəli

Dəri, bez, dəmir. Güləbətin tikmə

Uzunluğu: 23 sm

İnventar sayı: EF 9594

Bashmag. Early 20th century

Leather, coarse calico, iron. Gulabatin

Length: 23 cm

Inventar number: EF 9594

BƏZƏKLƏR / JEWELRY

Bəzəklər istifadə təyinatına görə baş-qulaq, boyun- sinə, bel, əl-bilək, eləcə də geyim bəzəkləri kimi qruplara bölünür.

Baş bəzəkləri "papaqqabağı", "tac", "çənəbənd", "qarmaq", "telbasan", "cıqqa" və s. ibarətdir. Qulaq bəzəklərinin "buta", "badamı", "səbəti", "gilası", "minarə", "aypara", "yarpaq", "gül", "piyalə-zəng", "şarlı", "qırxdüymə", "üçdüymə", "dördüymə", "beşdüymə", "ay-ulduz" və s. növləri geniş yayılmışdı. Boyun-sinə bəzəklərinə "həmayil", "heykəl", "üzlük", "bacaqlı", "hil", "arpa", "aypara", "ayulduz", "gül", "şiri-xurşid", "babaxanı", "gərdanlıq", "sinəbənd" və s. növləri məlumdur. Boyun bəzəkləri arasında mirvari, şəvə, kəhraba, əqiq, mərcan, füzə və s. qiymətli və yarımqiymətli minerallardan hazırlanmış boyunbağılar da yer alırdı.

Əl-bilək bəzəkləri əsasən müxtəlif üzüklər, bazubənd və biləziklərdən ibarətdir. Biləziklərin "həsiri", "gül", "yarpaq", üzüklərin "gül", "paxlava", "pərek", "əyrəmçə" və s. növləri istifadədə olmuşdur.

Geyim bəzəklərini tikmə və taxma olmaqla iki qrupa bölmək olar. Tikmə bəzəklərə güləbətin, muncuq, pilək, doldurma tikmələr, "bafta", "qaragözbafta", "zərbafta", "şah-pəsənd", "zəncirə", "qıvrım", "sərmə" və s. daxildir. Zərgərlik üsulu ilə hazırlanmış düymə, çarpaz, yaxalıq, ətəklilik, çənəbənd, papaqqabağı, pərek də tikmə bəzəklər sırasındadır. Taxma bəzəklərə kəmə, sancaq, qarmaq, cıqqa, tac və s. aiddir.

Women's jewelry in accordance with its application is divided into parts of neck, breast, waist, wrist as well as clothing decorations. Head jewels included "papaqqabağı" (forehead), "diadem", "chanaband", "hook", "telbasan", "jiqqa" and others. Ear decorations such as "buta", "badami" (almond), "sabati", "gilasi", "minare", "aypara" (crescent), "yarpag" (leaf), "gul" (flower), "piyala zeng", "sharli", "girhduyme", "uchduyme", "dordduyme", "beshduyme", "ay-ulduz" and other kinds of ornaments have been widely spread. There are different elements of ornament- straight and broken lines, and zigzag, circles, triangles, small rhombus which are used for neck and chest decoration like "hamayil", "heykal", "uzluk", "bajagli", "hil", "arpa", "aypara", "ay-ulduz", "gul", "shiri-xurshid", "babaxani", "gardanlıq", "sinaband" and etc. Amongst neck decorations are distinguished ornaments like pearls, black gem, amber, agate, coral, turquoise including precious and semiprecious stones which were also used to make necklaces. Hand and wrist jewels mainly included various rings, arm bracelets and chain worn on the wrist.

Bracelets "hasri", "gul", "yarpag", ornament for rings like "gul", "yarpaq", "pahlava", "perek", "ayramja" and other types of decorations were used. Clothing design is grouped in two parts intended for wearing and decorations. Different decorative techniques were used on the garments including gulabatin (golden or silver embroidery), beads, pilek, quilting, qaragez galloon, bafta (braid or lace trims), zanjira (fine needlework), beadwork, sarme and etc. Amongst embroidery ornaments made by jewelers are various elements of adornments such as buttons, hooks, crosses, collars, lapping, chanaband, papaqqabağı, perek and etc. Belt, pins, hooks, djigga, diadem and so others are used in wearing for cloth decoration.

Toqqa. XX əsrin əvvəlləri

Qızıl

İstehsal texnikası: Döymə, şəbəkə

Çəkisi: 48 qr

Əyarı: 750

İnventar sayı: XF 193

Buckle. Early 20th century

Gold

Technology of manufacture: .. Engraving, filigree

Weight: 48 g

Hallmark: 750

İnventar number: SF 193

Kəmə. XX əsrin əvvəlləri

Qızıl, məxmər

İstehsal texnikası: Döymə, şəbəkə

Çəkisi: 55,18 qr

Əyarı: 750

İnventar sayı: XF 201

Belt. Early 20th century

Gold

Technology of manufacture: .. Engraving, filigree

Weight: 55,18 g

Hallmark: 750

İnventar number: SF 201

Baş bəzəyi. XIX əsrin sonu
Gümüş

İstehsal texnikası: Döymə, şəbəkə
Çəkisi: 255 qr
Əyarı: 500; 600; 800; 875

İnventar sayı: XF 470

Head jewels. Late 19th century
Silver

Technology of manufacture: .. Engraving, filigree
Weight: 255 g
Hallmark: 500; 600; 800; 875

Inventar number: SF 470

Kəmər. XIX əsrin sonu

Qızıl, məxmər

İstehsal texnikası: Döymə, çaxmaqapilek, cızma

Çəkisi: naməlum
Ağdam rayon sakini Səlim Yusfovun şəxsi saxlancından

Head jewels. Late 19th century

Silver

Technology of manufacture: Engraving, chahmaqapilek, chasing

Weight: Unknown
From private collection of Salim Yusfov, dweller of Ağdam

Kəmər. XX əsrin əvvəli

Gümüş, dəri

İstehsal texnikası: Döymə, çaxmaqapilek, cızma, qarasaavad

Çəkisi: 274,30 qr

İnventar sayı: XF 436

Belt. Early 20th century

Silver, leather

Technology of manufacture: Engraving, stamping, chasing, niello

Weight: 274,30 g

İnventar number: SF 436

Kəmər. XX əsrin əvvəli
Gümüş, dəri

İstehsal texnikası: Döymə, çaxmaqəlib, cızma, qarasağad

Çəkisi: 301 qr
Əyarı: 600

İnventar sayı: XF 457

Belt. Early 20th century
Silver, leather

Technology of manufacture: Engraving, stamping, chasing, niello

Weight: 301 g
Hallmark: 600

Inventar number: SF 457

Belbağı. XX əsrin əvvəli
Gümüş, füzə

İstehsal texnikası: Döymə, şəbəkə
Çəkisi: bilinmir

İnventar sayı: XF 582

Wistband. Early 20th century
Silver, turquoise

Technology of manufacture: Engraving, filigree
Weight: unknown

Inventar number: SF 582

Toqqa. XX əsrin əvvəli
Gümüş

İstehsal texnikası: Döymə, çaxmaqəlib, cızma, qarasaşad
Çəkisi: 193,90 qır

İnventar sayı: XF 423

Buckle. Early 20th century
Silver

Technology of manufacture: Engraving, stamping, chasing, niello
Weight: 193,90 g

Inventar number: SF 423

Kəmər. XX əsrin əvvəli
Gümüş, dəri

İstehsal texnikası: Döymə, çaxmaqəlib, cızma, qarasaşad
Çəkisi: 301 qır
Əyari: 750

İnventar sayı: XF 457

Belt. Early 20th century
Silver, leather

Technology of manufacture: Engraving, stamping, chasing, niello
Weight: 301 g
Hallmark: 750

Inventar number: SF 457

Çəpkən qolçağı. XIX əsr

Xan geyiminə aid. Bez, muncuq, güləbatın, sərmə. İntentar kitabındakı qeydə görə üzərində mirvarilər olmuş, sonradan sökülmüşdür. Qacarlara məxsus.

Uzunluğu: 33 sm
Eni: 4 sm

İntentar sayı: EF 2305

Chapkan (golchaq). 19th century

Belongs to khan's clothing. Coarse calico, beads, gulebatın sarma. According to records in inventory book, it was decorated with beads and afterwards removed. The Qajars' belongings

Width: 33 cm
Length: 4 cm

İntentar number: EF 2305

Çəpkən bəzəyi. XIX əsr

Xan geyiminə aid. Bez, muncuq, güləbətin, sərmə. İntentar kitabındakı qeydə görə üzərində mirvarilər olmuş, sonradan sökülmüşdür. Qacarlara məxsus.

Uzunluğu: 20 sm
Eni: 4 sm

İntentar sayı: EF 2304

Chapkan decoration. 19th century

Belongs to khan's clothing. Coarse calico, beads, gulebatin sarma. According to records in inventory book, it was decorated with beads and afterwards removed. The Qajars' belongings

Width: 20 cm
Length: 4 cm

Inventar number: EF 2304

Alınliq(papaqqabağı). XIX əsrin sonu

Məxmər, güləbəti.

Uzunluğu: 50 sm
Eni: 7,5 sm

İntentar sayı: EF 1667

Forehead (papaqqabagi). Late 19th century

Velvet, gulabatin

Width: 50 cm
Length: 7,5 cm

Inventar number: EF 1667

Çarpaz. XX əsrin əvvəli
Metal

İstehsal texnikası: Tökmə, şəbəkə

Inventar sayı: EF 3748

Charpaz. Early 20th century
Brocade

Technology of manufacture: Casting, filigree

Inventar number: EF 3748

Yaxa bəzəyinin hissələri. XX əsrin əvvəli
Gümüş, əqiq

İstehsal texnikası: Döymə

Inventar sayı: EF 4637

Pieces from collar decoration. Early 20th century
Silver, agat

Technology of manufacture: Engraving

Inventar number: EF 4637

Boyunbağı "Pərəkli arpa". XX əsrin əvvəlləri
Qızıl

İstehsal texnikası: Döymə, çaxçapilek, cızma
Çəkisi: Naməlum

Inventar sayı: XF 375

Necklace "pirekli arpa" . Early 20th century
Gold

Technology of manufacture: Engraving,
chahmapilek, chasing

Weight: Unknown

Inventar number: SF 375

Boyunbađı. XX əsrin əvvəlləri
Qızıl, şüşə, şəvə

İstehsal texnikası: Döymə, çaxmapilek, cızma
Çəkisi: 36 qr

Necklace. Early 20th century
Gold, crystal-glass, black gem

Technology of manufacture: Engraving,
chahmapilek, chasing
Weight: 36 g

Asma "Ələm". XX əsr
Qızıl, şüşə

İstehsal texnikası: Döymə, cızma
Çəkisi: naməlum

Pendant "Alem". 20th century
Gold, crystal-glass

Technology of manufacture: Engraving,
chasing
Weight: Unknown

Boyunbağı. XX əsrin əvvəli
Mərcan, metal

İstehsal texnikası: Yonma, cilalama
Uzunluğu: 17,5 sm

İnventar sayı: EF 7743

Necklace. Early 20th century
Coral, metal

Technology of manufacture: Granulation,
polishing

Length: 17,5 cm

Inventar number: EF 7743

Baş bəzəyi. XIX əsrin sonu
Gümüş

İstehsal texnikası: Döymə, şəbəkə
Çəkisi: 255 qr
Əyari: 500; 600; 800; 875

İnventar sayı: XF 470

Brocade. Late 19th century
Silver

Technology of manufacture: .. Engraving, filigree
Weight: 255-g
Hallmark:500; 600; 800;875

İnventar number: XF 470

KIŞI GEYİMLƏRİ / MEN'S CLOTHING

Muzey fondlarında qorunan kişi geyimləri qadın geyimlərinə nisbətən böyük azlıq təşkil edir ki, bunun əsas səbəbini “Erkək atın çulu cırıq gərəkdir”, “Bəzənib düzənmək qadına yaraşır”- xalq düşüncəsində axtarmaq lazımdır. Kişi geyimləri çuxa, köynək, kürk, yapıncı, şalvar, corab, dolaq, çarıq, başmaq, uzunboğaz çəkmə, kəmə, qurşaq və papaqdan ibarət olmuşdur. Çuxalar əsasən mahud və şal parçadan tikilirdi. Qarabağda bu məqsədlə yer hanasında toxunmuş ipək (keci) parçadan da istifadə edilmişdir. XVIII-XIX əsrin əvvəllərinə qədər kişi geyimləri arasında çəpkənlər də yer almışdır. Kişi papaqlarının nadir eksponata çevrilməsi isə xalqımızın mentalitetində papağa namus-qeyrət simvolu kimi baxılması, papağın bir növ totemə çevrilməsi ilə əlaqədardır. XIX əsrin sonlarına qədər Qarabağ əhalisinin yaşından asılı olmayaraq bütün kişiləri başlarına uzun, konusəkilli, ucu şiş dəri papaq geyinirdilər. XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərindən etibarən “Qarabağ” fasonlu” dairəvi, yüngül papaqlar dəbə gəlmişdir.

Kişilərin bəzəklərdən istifadə etməsində də məhdudiyətlər olmuş, kişi geyimlərində əsasən kəmə, vəznə, düymə, qobur, patrondaş, saatqabı, tənəkə kimi elementlərdən istifadə olunmuşdur.

Men's clothing in comparison with women's garments is poorly represented in the collection of museum and a small percentage on display. The main explanation of that can be found in popular folk saying like “Stallion is known by its shabby horse cloth” and “Dressing up makes women more attractive” . Men's clothing includes upper garments, footwear, headgear such as chuha, koynek, kurk, yapandji, shalvar, jorab, dolag, charig, bashmag, high knee chekme , kemer, gurshaq and papag. Chuha is generally made of broadcloth and simple fabrics .In Karabakh in order to make clothing of that type was used fabric woven from goat's thread made at master's manufactory. In the 18 th and 19 th centuries traditional men's clothing set includes chapkan as well.

Men's papag (hat) was considered to be a symbol of man's dignity and honor related to the mentality of people. So, papag became the totem for nation and that peculiarity turned it to be the rare unique exhibit. It should be noted that throughout the 19th century, all men in Karabakh, regardless their age wore papag of different forms and shapes, cone-shaped or sharp ended made of leather.

In the late of the 19 th and early 20 th centuries, so called ‘Karabakh shaped papag’ which had round and light forms came into fashion . Men's clothing decoration included various elements mainly such as kemer (belt), vazne, duyme, qobur, watch-case, ammunition, tobacco case.

Çuxa. XIX əsrin sonu
Mahud, tirmə, satin, bafta, sərmə, ipek

Bədən uzunluğu: 114 sm
Qol uzunluğu: 103 sm
Eni: 86 sm

İnventar sayı: EF 1801

Chuha. Late 19th century
Brocade, tirma, satin, galloon, sarma, silk

Body length: 114 cm
Sleeve length: 103 cm
Width: 86 cm

Inventar number: EF 1801

Çuxa. XIX əsrin sonu
İpək, çit, ağac, sümük, metal

Bədən uzunluğu: 113 sm
Qol uzunluğu: 63 sm
Eni: 54 sm

İnventar sayı: EF 2350

Chuha. Late 19th century
silk, calico, wood, bone, metal

Body length: 113 cm
Sleeve length: 63 cm
Width: 54 cm

Inventar number: EF 2350

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri

İpək, çit

Bədən uzunluğu: 79 sm

Qol uzunluğu: 64 sm

Eni: 39 sm

İnventar sayı: EF 2673

Arkhalıq. Early 20th century

Silk, calico

Body length: 79 cm

Sleeve length: 64 cm

Width: 39 cm

İnventar number: EF 2673

Çuxa. XX əsrin əvvəlləri

Mahud, çit, metal

Bədən uzunluğu: 128 sm

Qol uzunluğu: 63 sm

Eni: 90 sm

İnventar sayı: EF 4068

Arkhalıq. Early 20th century

Broadcloth, calico, metal

Body length: 128 cm

Sleeve length: 63 cm

Width: 90 cm

İnventar number: EF 4068

Çəpkən. XVIII əsr
Məxmər, bafta, sərmə, gümüş, ipək

Bədən uzunluğu: 99 sm

İnventar sayı: EF 3571

Chapkan. 18th century
*Velvet, galloon, sarma (gold or silver lace),
silver, silk*

Body length: 99 cm

Inventar number: EF 3571

Arxalıq. XX əsrin əvvəlləri
Zərxara, satin, sitets, metal ipək

Bədən uzunluğu: 51 sm

İnventar sayı: EF 4070

Early 20th century
Brocade, satin, calico, metal

Body length: 51 cm

Inventar number: EF 1601

UŞAQ GEYİMLƏRİ / CHILDREN'S CLOTHING

Muzeylərin fondlarında uşaq geyimləri çox böyük azlıq təşkil edir. Bu cəhət Azərbaycan ailələrinin əksərən çoxuşaqlı olması, onların bir geyimi yaşına və cinsinə uyğun olaraq bütün uşaqlara geyindirməsi amili ilə bağlıdır. Təsadüfi deyil ki, xalq arasında bununla bağlı "Uşaq uşağın geyimi ilə böyüyər" - deyimi yaranmışdır. Mövcud uşaq geyimlərinin böyük geyimləri ilə əyani şəkildə müqayisə edilməsi göstərir ki, çağa yaşlarını çıxmaq şərti ilə bütün növ uşaq geyimləri böyük geyimlərini olduğu kimi təkrarlayır.

Children`s clothing is poorly represented in the collection of museum funds, with only a very small percentage on display. Apparently, this is due to the fact that most of Azerbaijani families traditionally had many children, so the kids have worn clothes that older children have worn time, with regard to their age and gender. It was no coincidence, that the proverb "kids get other oldest kids' hand-me-downs while growing" was released that time and became very popular among people. By comparing the children`s clothing, it should be noted, they were alike the dresses of older generation, they only different in sizes and the elements corresponding their age.

Çəpkən. XIX əsrin sonu

Atlas, zərxara, çit, sərmə, zəncirə

Uzunluğu: 45,5 sm
Bel: 58 sm

inventar sayı: EF 2327

Chapkan. Late 19th century

Satin, brocade, calico, sarma, gold lace

Length: 45,5 cm
Waist: 58 cm

Inventory number: EF 2327

Çəpkən. XIX əsrin sonu

Xara, atlas, qanovuz, satin, çit, sərmə, qıvrım

Uzunluğu: 45,5 sm
Qol uzunluğu: 68,5 sm
Eni: 62 sm

inventar sayı: EF 2328

Chapkan. Late 19th century

Moire, satin, taffeta, silk, calico, sarma, twisted fabric

Length: 45,5 cm
Sleeve length: 68,5 cm
Width: 62 cm

Inventory number: EF 2328

Çəpkən.

Məxmər, ipək, zərbafta, metal

Uzunluğu: 40 sm

Qol uzunluğu: 15,5 sm

Eni: 50 sm

İnventar sayı: EF 7759

Chapkan

Velvet, silk, zərbafta (woven in gold, brocade), metal

Length: 40 cm

Sleeve length: 15,5 cm

Width: 50 cm

Inventar number: EF 7759

Küləcə

Məxmər, çit, zərbafta, satin

Uzunluğu: 45 sm
Qol uzunluğu: 28,5 sm
Eni: 35 sm

İnventar sayı: EF 8448

Kulaja (women overcoat)

Velvet, satin, cotton, zərbafta (woven in gold, brocade)

Length: 45 cm
Sleeve length: 28,5 cm
Width: 35cm

Inventar number: EF 8448

Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Virtual Qarabağ"
İKT Mərkəzi tərəfindən hazırlanmışdır.
Bakı, 2016. 1000 Tiraj.

Produced by the Virtual Karabakh ICT Centre with financial support from the Ministry of Youth and
Sport of the Republic of Azerbaijan.
Baku, 2016. 1000 copies pressed.

© Bütün hüquqlar qorunur. Materiallardan istifadə edərkən istinad vacibdir.
© All rights reserved. When using material from this site link is obligatory.

"Qarabağın geyimləri" elektron albomu
Karabakh Costumes E-album